

ЎЗБЕКИСТОН ССР ЁЗУВЧИЛАР СОЮЗИ
ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР МАДАНИЯТ
МИНИСТРЛИГИНИНГ ОРГАНИ

АДАБИЁТИ ВА
САНЪАТИ

ГАЗЕТА 1956 ЙИЛ
4 ЯНВАРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

1987
ЎҚА

18 ДЕКАБРЬ
№ 51 (2947)
ЖУМА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленуми тўғрисида
ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

17 декабрь куни Ўзбекистон Коммунистик партияси
Марказий Комитетининг VII пленуми бўлди. «КПСС
Марказий Комитетининг Ўзбекистон ССРда пахтачилик...

биринчи секретари Н. Р. Ражабов, Наманган область
Уйчи районидagi «Қизил арват» экспериментал хўжали...

Ж. Қорабоев, Хоразм область Урганч район партия
комитетининг биринчи секретари М. Жуманиязов, Тош...

Қирғизбоева, «Главмашхлопководство» бошлиғи Х. Ҳ.
Ғуломов, Ўзбекистон ССР соғлиқни сақлаш вазири...

КОМПОЗИТОРЛАР ҚАЙТА ҚУРИШ ЖАРАЁНИДА

Ўзбекистон композиторлари
Ўзларининг навабдаги
сўзидеги тўлғаниши, ижодий
ишларини КПСС XXVII съезди...

учун ёзилган музика борасида
сезиларли ютуқлар кўлга
киритилгани кўзга ташланади.
Янги операларда муҳим мавзу...

Самарқанд Давлат опера ва
балет театрида Матинба Юсуповнинг
«Невар киз», Рустам
Абдуллаевнинг янги тахрир...

билмаслик, асардан-асарга
ўтиб юрарчи бир хил қилинган
ғўзи, унwon ва бошқа
интизалари кўлга киритишга...

буованинг ҳисоботи тинланди.
У Автоном республика
Композиторлар союзида 7 нафар
ижодкор борлиги, улар кейинги...

союзимиз раҳбарлари ўз асарларини
юқари саватларда сола
тишга, унwon ва бошқа
интизалари кўлга киритишга...

кинорежиссёр ёки драматург
йўқ. Композиторларимиз болалар
қўшиқларидан тортиб
симфониягача ёзиб ташламоқ...

Шунингдек, музика танқидчилари
ҳам асарларини ўз тилларида
ёзувчиликда ёзишга...



Суратда съезд делегатлари ва меҳмонлари: М. Бурҳонов, Р. Абдуллаев, А. Биртрам...

Биз давлатимиз асосларини қуришда
ҳалол ва фидоқорона хизмат қилган
кекса гвардия намолидалари билан
фахрланамиз. Уларнинг халқ бахт-саодати...

Ушмоҳ ЮСУПОВ—ТАРИХ,
ҲАЁТ, ВОҚЕАЛАР

Ўзбекистон ССР Уруш ва меҳнат
ветеранлари советининг раиси, СССР
Кинематографчилар союзи аъзоси

К АЙТА ҚУРИШ, ошкоралик, демократиянинг
ривожлантириши, танқид ва ўз-ўзини
танқид қилиш кунайтириш...

кевлан нарсаларини ёзишни
қасб қилиб олмақдалар, баъзан
ҳалол, полк адибларга
таъна тошларини отмоқдалар...

ҲАФИЗ АБДУСАМАТОВ
ҲАҚИҚАТГА САДОҚАТ

Бий вақтда, урушдан кейинги
ҳаётда, айниқса, партиянинг
XX съезидан кейин совет
адабиёти ва санъати...

Биз давлатимиз асосларини қуришда
ҳалол ва фидоқорона хизмат қилган
кекса гвардия намолидалари билан
фахрланамиз...

ПАРТИЯ АНЖУМАНИ илгари сурган вазифа
ларининг янгилиги, кўламдорлиги ва мураккаблиги
барча меҳнатқашлардан, айниқса раҳбарлардан...

60-йилларнинг ўрталаридан то 80-йилларгача
республикамизда кўп нарсаларини қўрган ва бошдан
кечирган мендай одамда фильм ниҳоятда...

Ҳамза номидаги Ўзбек давлат академик драма
театрида Маннон Унгуру номидаги Сурхондарё область
музика драма ва комедия театри ижодий коллектив...

ТЕАТР КЎЗГУСИ

Саядуллоанинг «Ватан ён-
дир», У. Азимовнинг «Бир
қадим йўл», Молевнинг «Снапелнинг найранглири»...

«Коммунист» журналнинг
«Социалистик маданиятнинг
вазифаси» (1987, 15-сон) сарлавҳали бoш мақоладаги
қуйидаги сўзларга тўла қўши...

«Коммунист» журналнинг
«Социалистик маданиятнинг
вазифаси» (1987, 15-сон) сарлавҳали бoш мақоладаги
қуйидаги сўзларга тўла қўши...

«Коммунист» журналнинг
«Социалистик маданиятнинг
вазифаси» (1987, 15-сон) сарлавҳали бoш мақоладаги
қуйидаги сўзларга тўла қўши...



Омон МАТЖОН МИНГ БИР ЁҒДУ

Олам мутасил айланиб, ўзини янгилаб турибди, лекин жуда кўп савол ва муаммоларни ўша-ўша. Биз эса ҳамон «ким айбдор, ким гунохор» деган инқичи гаплар билан бандимиз. Улуғ бобомиз Алишер Навоий ўзининг улғувур икони — тарихимизнинг, маданиятимизнинг, жаҳон адабиётининг гултожи бўлган буюк «Хамса»сида бу жумбоқларнинг деярли барчасига аниқ ва тўнда жавобни беш юз йил бурун тайёр қилиб қўйибди. Биз учун яратилган бу асарга — бу нурли меросга қўнуний ворислик гурури билан қарашимиз зарур бўғин!

Айрим бир киши «Хамса»ни тўлалигича илғаиб, уйлаб олиши қийин. Бу коллектив меҳнатини, уйғун идрокни талаб қиладиган иш. Ҳар бир авлод бу борада ўз фаоллигини кўрсатиши керак.

Мен бу гап ушбу ёдгорликка муножаат қилар эканман, мақсадим фақат битта: шавкатли бобомизнинг минг бир хислати — минг бир ёғдули бу асарини ташвиқ-тарғиб қилмоқ ва даҳо истеъдод эгасига яна бир бор таъзим қилмоқдир!

МУАЛЛИФ

МАЪРИФИЙ ДОСТОН ЕКИ «ХАМСА»ДАН БИТИКЛАР

ИЛМСИЗЛАРДАН ЗОР ЧЕККАН АЛЛОМА
айтдиларки,
замон тескари эврилган замонда
илмлик ўз бошига,
илмсизлар эл бошига кулфатлар солади.
Чала олимлар ул-бул билганларини ҳам
жоли сардорлар хизматига қўйдилар.
Ешлар илмга меҳрсиз бўлиб,
дунё шундоқ қурилган экан-да дерлар.
Зулм дурур ушбуки бир нотавон
Илм тилаб, шаҳридин ўлса равон.
Бўйла гаму меҳнатки даврон чекиб,
Уну ўн беш йил югуриб, жон чекиб,
Илмини ким воситаи жоҳэт ар,
Узиниyo халқини гумроҳ этар.

ЮРТНИНГ КАТТАСИ
кичиклар дардидан ҳам йиғлай олади.
Боқий гоёлар таажуб назардан тугилган!
Каттада кичикни кўрган
кичикда каттани кўра билади.
Сен писандилсан:
бировлар дилдаги кичик дардни катта
англайсан!
Сенинг катта дардин бировлар учун гарчи
нописанд!
Яъни, ҳар бир халқ жаҳонда ўз ҳақини билсин,
шунингдек, ҳар бир фарзандини ҳам ҳимоя
қилсин.

Сенинг борлигинг қаю кимга ёқмас,
лекин сени истовчи минглар бор!
Ки ҳар не оламда суғрода мавжуд,
Бори бу оламда куброда мавжуд.
Яна бир буки ҳеч иш ҳодис ўлмас,
Бировга ким анга бир боис ўлмас.

ЮРАГИ ТОЗА СИЯМО
инсон юрагини
тув қоронғусидан кичрайиб,
базўр омон чиққан шабнам донасига менгзатади.
Қийинчилик бу билан туғанмайди — энди
бошланади.
Юрак шабнами қуёш қаршисига чиққан сайин,
нурни ўзида кўп акс этказгани сайин... ҳалок
бўлади!
Қора саҳнани кичик бир шам нечук ёритсин!
Даврон қоронғуси қаршисидagi инсон юраги,
тақдиринг шу!

Кишининг неча кўпрак гаваҳари пок,
Анинг бедодидан кўпрак аламоннок.

АҲЛИ ДОНИШНИНГ АҲВОЛИДАН ХАБАРДОР
ҳикмат аҳли ўз давронидан кўп ўзиб кетади,
лекин ундан ўзилиб кетмайди.
Ҳикмат аҳли ақл бовар қилмас нарсалар сирини
ечадди,
ўз мушкулларининг қаршисиди бечора ва гаранг.
Ҳикмат аҳли келар замонларга илғамли
Уқириқлар солади,
лекин бу атрофдагиларга телба қичқирғидек
эшитилади.
Ҳикмат аҳли жамият устиди улуғвор парвоз
этади,
лекин турмуш икир-чикирлари олдида хор ва
залил.

Не сўз, юкни силжитмоқчи бўлган кишига
шу юкнинг бор оғирлиги тушади.
Ки не ким аҳли ҳикмат айлади ком,
Моия ўлди ҳаводиси айём.

ОЛАМ КАМОЛОТИНИ СОҒИНУВЧИ
одам бу саодатга фақат ҳамма миллатларнинг
тенг камолоти таъминласанга эриша олади!
Бу қандай ранг-баранг гулдаста!
Ҳар гулнинг ўз ҳиди, ранги, тиби!
Ҳар миллат тили ўз давлат тили бўлишини
қайгурган маърифатчи
замонлар дўниб кўп хонлар келиб-кетганини
билади.

Лекин эл тақдири хонлар тақдири каби
гоҳ паст, гоҳ баланд бўламсин!
Ҳар келган шоҳ фуқарони бошқа тилда
гапиринга мажбур этмасин!
Хукмдорлар ўз халқи тилида гапирсин!
Тилга тажовуз қилинган — элга тажовуз
қилинган!
Эркинликнинг олий шақлларида бири —
халқнинг ўз она тилида олий мартабга чиқиши!
Бу ўзга тилларнинг ўрганилишига асло монелик
қилмайди.

Битта гулдан чаман бўлмайди ҳам!
Даҳр аро чур турси воқий дур,
Эл аро турк лафзи шоиё дур.

ТОТУВЛИК, ҲАМҚОРЛИК ТАРАФДОРИ
дунёда кин, адоват кўпайиб кетганидан куяди.
Подшоҳлар келишмовчилиги оламни хароб
қилиши мумкин!

Босқинчи подшоҳлар бузиб келди ер тичинчи,
эллар тичинчи.
Бир миллатнинг бахтсизлиги ҳисобига
иккинчи бир халқ дорилмон яшай олармикан?!
Шоҳлар «ер ҳайъати андоқки гўй» ёмақлигини
ўз ҳаракатинг охир ўзинга қайтишини
билмайдиларми?
Йўлбошчилар! Ҳар бир миллатни, халқни
ўз ҳолига қўйинг, ўз ҳолига!
Шоҳлар! Бўйинга келинг! Йўқса...
Бу гўё жаҳон ичра тўфон эрур,
Ки андин жаҳон аҳли хайрон эрур.
Не тўфон, бало баҳри чайқолғони,
Жаҳон аҳли сув остига қолғони.

ДОРУЛАМОН ЗАМОНЛАР ОРЗУМАНДИ
эл фарволагини омили —
Тенглик деб билади.
Тенглик — ҳар қандай шароитда бўлсин!
Тенглик — ҳар қандай тузумда.
Кишилар ўртасида тенглик!
Катта-кичик халқлар ўртасидаги тенглик!
Меҳнати — истеъдодига яраша самара
берадиган тенглик!

Бир қадам олға бостирадиган тенглик!
Биров ўз меҳнатидан бой яшаса,
шунинг ярмини тортиб оладиган тенглик эмас,
ҳар ким ўз меҳнатининг самарини кўрадиган
тенглик!
Акс бўлса, яна ўша пора, татма, қўшиб ёзиш...
Бир-бировни айблашлар, ўлганни тепишлар...
Шундай тенглик бўлсинки:
Бировдан бировга етишмай гама,
Кишидан киши олмайин дирҳаме...

ДАВРГА ҲАМҚАДАМ ЯШАЙЛИК

ШУКРУЛЛО, Ўзбекистон ССР халқ шоири

Мамлакатимизда рўй бераётган қайта қуриш, янгилаш
жараёни ҳам, шу муносабат билан газетамиз саҳифалари-
да билдирилётган фикр-мулоҳазалар ҳам газетхонлар-
ни — ижодкорлардан тортиб меҳнат қилишларига ҳам
қимми лоқайд қолдираётгани йўқ. Улар давримизнинг
етилиб турган муаммолари, ҳаёт проблемалари тўғриси-
да тўлқинланиб ёмоқдалар. Ўзбекистон ССР халқ шоири
Шукрулло ҳам муҳбиримизга ўзини ўйлантираётган ма-
салалар ҳусусида сўзлаб берди.

— Бугун биз нима тўғри-
сида, қай масала устиди
сўз юритмайлик, фикримиз
яқиндагина бўлиб ўтган ма-
млакатимиз ва АҚШ раҳбар-
лари учрашувига бориб бо-
ланаверди. Бу учрашув ва
анда ажал қуролларнинг
маълум қисминини йўқ қилиб
ташлас тўғрисидаги битим-
нинг имзоланиши халқлар-
нинг бахт-саодати йўлида
ташланган муҳим қадам бўл-
ди. Тўғри, бу битимга кўра
ажал қуролларининг ниҳоят
оқ қисми, атиги 5 фоизи
қисқартирилади, холос. Лекин
олимларнинг ҳисоб-китобла-
рига кўра, шу 5 фоиз кў-
рол ҳам дунёни бир марта
йўқ қилиш қудратига эга
экан. Демак, ҳозирча фахр
билан дунёни бир марта йўқ
қилинишдан омон сақлаб
қола олдик, дейишимиз мум-
кин.

Шу тарихда тиз тараққий-
нинг тинчлик йўлига қадам
қўйдик. Бу чинакам ақл-
идрок ифодаси бўлди, бош-
қачароқ айтадиган бўлсак,
мамлакатимизда сабабтан ян-
гилашнинг шабодасининг таш-
қи сибастаги кўриниши
бўлди.

Ҳўш, қайта қуришнинг
халқро миёнда тинчлик
йўли олиб борилаётган экан,
мамлакатимиз, ҳусусан, рес-
публикамиздаги яратувчилик,
ўзгаришлар жараёни қандай
кемоқда? Бу оғир, тўз ў-
гарини маданият соҳасида
қандай амалга оширилмоқда?

Очилиши айтишимиз кера-
ки, республикамиз маъ-
навий ҳаётда, адабиёт ва
санъат соҳасида бу инқило-
бий жараён жуда сустнаш-
лик билан олиб бориюмоқда.
Эскича фикрларини онгимиз-
дан чиқариб ташлаш қийин
бўлмоқда. Иштироб нима қи-
ламиз, бу жараённинг ўзи-
ни англаб етмаганлар ҳам
ҳали орамизда кўп. Ҳатто,
қайта қуришнинг нотўғри
тушуниб, орқага қайтиш ҳол-
лари ҳам рўй берибди. Энг я-
ши урф-одатларимиз, Нав-
рўзи сингари байрамларимиз
диний сарқилар, деб қорал-
ланди. Минг йиллик чинор-
ларимизга аса гўзал ан-
самбларнинг умрини узай-

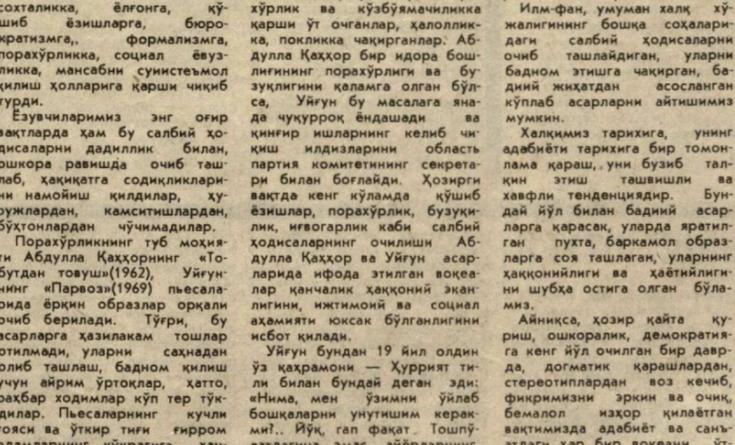
тир олмайди. Ахир биз-
нинг асосий мақсадимиз хал-
қимиз яратган санъатни қай-
та тиклаш-ку. Бу обидларда
халқимизнинг архитектура
или, расомларнинг нозик
дида ва истеъдоди, яратув-
чилик кучи намоён бўлган-
ку!

Газета саҳифаларида
ижодкорлардан Ф. Амннов
ва С. Салимов айтганидек,
ниҳоятда маъсул мутасадди
ташкилотлар обидлар фар-
ёдларини эшитмайди-
ди. Э. Юсупов таъкидла-
нидек, маданий бойлигимиз-
ни ўрганиши қайта қуриш
талаблари асосида ташкил
этилиши керак. Нафақат та-
рихий обидларимиз, шу
кунларда яратилаётган асар-
ларимизга ҳам эътибор
қўйилмоқда. Мамлакатимиз-
нинг кўпгина жойларида бу
шундай ҳолат юз берди. Ахир
Тошкентдек эмаси азимда
Берунийдек алломага ўр-
натилган ҳайкалнинг қаро-
сиз қолиб кетганининг қан-
дай бахолош мумкин?

Утган йил охири, шу йил
бошида Ўзбекистон сово-
зимизда Тошкент шаҳрида та-
рихий номларни қайта тик-
лаш тўғрисида ижодкорлар-
дан иборат гоят эътибор-
ли комиссия ташкил этил-
ган эди. Ниҳоят яқин бўл-
ди, лекин амалий ишдан
ҳамон дарак йўқ. Наҳот, бу
комиссиянинг фаолият кўр-
сатиши учун бир йил кам-
лик қилса...

Бугунги қайта қуриш дав-
рида ҳурмат-эътибор, инсон
қадриятлари ҳар жиҳатдан
қўйилмоқда. Социал-
лиzmнинг иттифоқлари улғу-
ланмоқда. Ҳаётимизнинг тур-
ли жаҳаблари тўғрисида ош-
қоралик билан фикр юритил-
ди, бадий юксак асарлар
китобхоналар эътиборини қо-
зонмоқда. Қайта қуриш дав-
рида Ҳаёти 20—30-йилларда
мураккаб кетган ижодкор-
лар таъдири, асарлари бил-
лан таништирилаётгани гоят
қувончли бўлмоқда.

Кейинги икки йил ичида
марказий нашрлар орқали
юздан зиёд ижодкорлар
ҳаёти ва ижоди билан та-
нишидик. Улар асарларини
ўқиб завқландик. Лекин
ўзимизда-чи? Фитрат, Ҷў-
пон, Усмон Носир ва шу ка-
би ижодкорларнинг таъди-
ри ҳақида кўп гапирдик,
амалда эса ниҳоятда оз иш
қилдик. Улар асарларини
илимий ўрганиш, чоп этиш,
хотирасини абдийлаштири-
ш каби бир талай ишлар
ўз навбатини кўтиб турибди.
Булардан ташқари ҳали биз-



Езувчилар Уткир Қошимов ва Йўлдош Сулаймон

Боши биринчи бетда
да, халқ ҳўжалигида му-
айян даражада турғун-
лик бошланганда, кўзбўя-
чилик, порохурлик, қўшиб
ёзишлар кучайганда ҳам ада-
биёт ва санъат қинғир кўчага
кириб кетмади, ўткир го-
явий кўролидан воз кечмади,
қийинчиликлар, муркаб шар-
ҳитлар олдига таслим бўл-
мади. Санъатимиз В. И. Лен-
ини кўрсатган кўйдан, партия
раҳнамоларидан руҳланди,
халқнинг иззат-ҳурматидан
куч-қудрат олиб яшади. Бу
борда «Санъатда барча эво-
лонларда софдил, жасур,
букимлас одамлар бўлган»
деган В. В. Карпов тўла ра-
видада ҳақдир.

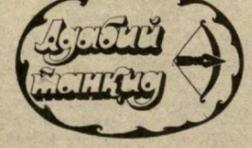
Шунга айтишимиз кераки,
жамиятда пайдо бўлган муам-
моларнинг кўпи адабиётимиз
чин фидойиларининг диққат-
эътиборидан четда қолмади,
уларнинг ҳаммаси қандайдир
савидада ўз аксини топди.

В. УЛАРДАН БИРИ — Орол
Бенгизин муаммасини
олайлик. Ҳозирги кунда
Оролин сақлаб қолиш учун
ҳамма жойда бонг урилмоқда.
Бу, албатта, яқши. Ҳаётимиз-
ни кўри ва маъзуну бўлган
жонжон денгизимизни ҳало-
катдан сақлаб қолиш ҳам
қарз ҳам фарз. Лекин, ачи-
нарлики шундаки, айрим та-
ққилчилар ва мутахассислар
Орол сувининг камайиб кета-
ётганининг билиб, ёзувчилар
ва санъаткорлар ўз вақтида
бу масалани кўтармадилар,
оғизларига талқон солиб
тирдилар, деб уларни айб-
лашга уринмоқдалар. Ҳани-
қатан ҳам шундайми? Қани,
адабиётимиз тарихига бир на-
зар ташлайлик-чи!

Асқад Мухтор 1969 йили
ёзган «Чинор» романида
Орол денгизини муҳим ма-
салалардан бири сифатида

ҲАҚИҚАТГА САДОҚАТ

фасида гоёт ҳамоҳандир.
Муаллиф романда ҳақиқий
вазйатни изохлаб, мамлакат-
га жар солиш, Оролга қиё
боқмаган раҳбарларни кескин
пош этиш билан бирга, ден-
гизнинг ачирлариди аҳолига ту
шуб қилиш сабабларини ҳам
очиқ-ойдин айтиб берган.
Асар қаҳрамонининг профес-
сор Шуманга билдирган ач-
чик таъналари, узиб-узиб ола-
диган танбехларни ҳозирги
вақтда Орол тақдирига белар-
во бўлган ҳодимларга қарши
қаратилгандек эшитилмоқда.



Одил Якубов ҳам «Денгиз»
романида Оролин муҳофаза
қилиш, уни ҳолоқатдан сақлаб
қолиш учун ўз тақдирларини
бадийий шаклда ифода
этган. Унингча, денгизни
қутқариш учун Сибирь даре-
ларини Урта Осигёга буриш,
Аму ва Сирдарёга улаш ор-
қали Оролга сув етказиш
мумкин. Автор масалани ян-
гича қўйди ва жамоатчилик-
нинг диққатини жалб қилди.
Яна шунга ўхшаш миқсоллари
келтиришимиз мумкин.

Булар кўрсаткичи, адиб-
ларимиз воқеликни, ҳаётдаги
ўзгаришларни зийраклик би-
лана кузатганлар, уларни ада-
биётга олиб киришга оқиқ-
қанлар. Орол эндигина вақ-

масалани кўтарганлар, поре-
хурлик ва кўзбўямачиликка
қарши ўт оңганлар, ҳалоллик-
ка, полкика чакирганлар. Аб-
дулла Қеҳқор бири идора бош-
лигининг порохурлиги ва бу-
зуқлигини қаламга олган бўл-
са, Уйғун бу масалага яна
да чуқурроқ ёндашди ва
қинғир ишларнинг келиб чи-
қиш илдазларини область
ҳудудларнинг секретари
билан боғлайди. Ҳозирги
вақтда кенг қўламада қўшиб
ёзишлар, порохурлик, бузуқ-
лик, илгоғорлик каби салбий
ҳодиселарнинг очилиши Аб-
дулла Қеҳқор ва Уйғун асар-
ларида ифода этилган воқеа-
лар кичиклик ҳаққоний эн-
гликни, ижтимоий ва социал
ахламига юксак булганлигини
исбот қилади.

Уйғун бундан 19 йил олдин
ўз қаҳрамонини — Хуррият ти-
ли билан бундай деган эди:
«Ичма, мен ўзимни ўйлаб
боқайлик. Унингнинг унутганимиз керак-
ми... Йўқ, гап фақат. Тошў-
латганга эмас, айвларнинг,
ярашларнинг, ийқобларнинг
қош қилишди! Ахир, булар
қачонгача номинимани туя қи-
лади, қачонгача кўнчиликни
аллайди. Қачонгача софдил
одамларга жабру жафру кўр-
сатадилар, қачонгача сафи-
сонини булғашди! Ахир, мен
индямасам, сиз индямасан-
га, ким индайди? Ҳа, бу
катта жанг. Ҳаққат учун бў-
лаётган жанг».

Бу сўзлар худди бугун
айталаётгандек жарангламоқ-
да. Кўзбўямачиликни, лоқайд-
ликни, юзакчиликни, масъули-
ятсизликни фоз қилиш Рамз
Божомнинг «Тога-жинлар»
(1959) ва «Зухрнинг макту-
лари»(1964) каби саҳна асар-
ларида ҳам аксини топган.
Муаллиф иморатларни да-
рахтлар каби қўндириб кета-
диган, сифатга аҳамият бер-
майдиган қуриш раҳбарла-
рини бошлаб фоз қилади.

Илм-фан, умуман халқ ҳў-
жалигининг бошқа соҳалари-
даги салбий ҳодиселарни
очиб ташлайдиган, уларни
бадном этишга чакирган, ба-
дийий жиҳатдан асосланган
кўплаб асарларини айтишимиз
мумкин.

Халқимиз тарихига, унинг
адабиёти тарихига бир томон-
лама қараш, уни бузиб та-
лиқни этиш ташвишли ва
хавфли тенденциядир. Бун-
дай йўл билан бадийий асар-
ларга қарасак, уларда яратил-
ган пухта, баркамол образ-
ларга соя ташлаган, уларнинг
ҳаққонийлиги ва ҳаётийлиги-
ни шубҳа остига олган бўла-
миз.

Айниқса, ҳозир қайта қу-
риш ошқоралик, демократия-
га кенг йўл очилган бир давр-
да, доғматик қарашлардан,
стереотиплардан воз кечиб,
фикримизни эркин ва очик,
бемалол изҳор қилаётган
вақтимизда адабиёт ва санъ-
атдаги ҳар бир воқелик, ўт-
мишдаги ҳар бир ижодкорни,
бадийий асарни аниқ, ҳаққо-
ний баҳолаш мўҳимдир. Қай-
та қуришнинг тўз моҳияти
ҳам ҳар бир соҳада ҳаққо-
нийликка эришиш билан уз-
вий боғлиқ.

Тўғри, айниқса кейинги
вақтларда ўшиш жараёнларни
силлик кечмади. Улар кескин
ва чуқур эҳдииятларда, ку-
рошларда оз берди. Бадийий
асар қанчалик ҳаққоний ва
кескин бўлса, унинг тақдир
шунчалик оғир, қийин вазият-
га учради.

ТАРИХИМИЗДАН МАЪ-
ЛУМКИ, драматик, фожи-
аий ҳодиселар юз берганига

қарамасдан, халқимизнинг
қаҳрамонона меҳнати туфай-
ли, Коммунистик партиянинг
раҳбарлиги остида катта
уюлурга ҳам эришганимиз
кўл. М. С. Горбачев Улуғ Ок-
тябрнинг 70 йиллигига бағиш-
лаб ўтказилган тантанали
қўшма мажлисда доқдиди
де тўғри таъкидлаб ўтган эди:
«Мамлакатини вайронгагарчи-
ли ва қолоқликдан чиқариб
олдик, уни қудратли давлат-
га айлантирдик, турмушини
қайта қурдик, инсоннинг маъ-
навий дунёсини таниб бўл-
майдиган даражада ўзгарти-
риб юбордик... Биз улкан,
саломат ва зўр аҳамиятга
уюлурга эришдик. Бу ютуқ-
лар янги зафарлар учун, жа-
миятни янада ривожлантириш
учун мустақкам пойдевор,
неғиздир».

Бугунги кундаги адабиётим-
изнинг ўзини хос хусусияти
шундаки, у драматик, фожи-
аий ҳодиселарни, катта то-
ларни олдинги даврларга қу-
раганда, кенгроқ аниқлаш, чу-
қурроқ бадийий таҳлил қилиш-
га уринмоқда ва уларни тў-
лароқ қўламада очиб берию-
қда, бу ҳатикларини келти-
риб чиқарган сабабларнинг
индиларини чуқур ёритишга
иштирокчи.

АДАБИЁТИМИЗНИНГ ҳо-
зириги асосий йўналиши —
жамиятимиздаги ошқоралик,
демократияни кучайтириш, бу
— шунданки шор бўлади,
балки реал ҳодиса эканини
эсосли ва ишонарли исбот
қилишга, тасдиқлашга қарети-
лиши лозим.

В. И. Ленин таълимоти, уни
ўзлаштирган ва таракдий
этирган апрель Пленуми
(1985) ва КПСС XXVII съезди
қарорлари бизга йўл-йўриқ
қўрсатди, руҳлантирди, янги
пухта асарларини яратиш
учун мустақкам замин бўл-
ди.

